

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 5

Fylke:

V-Agder

Tilleggsspørsmålnr.

Herad:

Laudal

Emne:

Vannbæring

Bygdelag:

Oppskr. av:

T. J. Pedersen

Gard:

(adresse):

Laudal

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. En har brukt trebøtter til vannbæring til for omlag 30-40 siden. De brukes ennå, nok så meget til brøkking av kuer og hester. På gi hest eller ku vann kalles å brønna. Bøtter av eiker (brisk) er de mest varige.

For omlag 50 år siden var hele bøtten av tre.

Men etter hvert blev det mer og mer almindelig å ha handtaget, "hanken" av jern. En pøshank bli ofte brukt.

På "og" har velt og brukes til delsen-
nu. Det går over skuldrene og har en
utbuling for halsen. I eldre tid had-
de også "vidjer" med tre eller jernkroker.
Nå har det, tau eller også jernbånd
(lenker) og jernkroker.

2.
3. Ski eller en kjelke brukes ennå
vinterdag, dersom vannet må hen-
tes langveis fra.

På bare vann regnes helst for mann-
f. arbeid.

5. Dette er ennå meget i bruk både
på småbruk og vanlige gårder.

2

6.

Man kjører til dels endnu vann på
slede eller vogn når det er tørke eller
langvarig vinterfrost.

7.

Man skæver nå meget med å få
innlagt spring eller pumpe, og så gjer
ne også aut. drikkekar i jøsel. Men
på en masse gårder går det ennå på
den gamle melofen.

3613

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Bygdøy i april 1948.

V. Augb.
Lårdal

Tilleggsspørsmål til emne nr. 5, Vannbæring.

Vennligst svar på dette papir med blyant og send det så fort råd er i den lille konvolutten.

Brukte eller bruker en å la flyte noen gjenstander på vannet eller melken når en bar eller kjørte væskene en lengre vei for å hindre at væsken skvulper over?

Brukte eller bruker en:

- 1) Treskiver, løse lokk (med eller uten håndtak)?
- 2) a) Trekors?
b) Trekors med en liten knott i midten for lettere å kunne løfte det?
- 3) Noen trestykker?
- 4) Gress, halm, løvkvister, store blad, gran- eller enekvister?
- 5) Is eller snø?
- 6) Kjerald, skål, bøtter, trefat?
- 7) Korkskiver?
- 8) Hva kaller en slike ting for (skuljefjæl, flottor, bøk, flæ, flyteskiver)?
- 9) Fanns det noen forseggjorte gjenstander til det bruket?

--- o o o ---

Ingen av disse ting er kjente
her i bygda.

3728

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

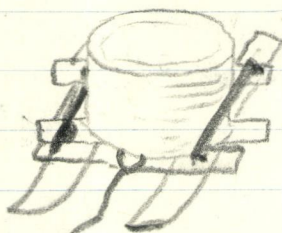
Herad
Uppteiknar

Lårdal - Vest-Agder.
T. A. Heimland.

Tilleggs opplysninger til
emne lute 5. Vannbering.

Ski og kjelke til vannbering
har vært borte like brukt. Men
jeg har da sett det brukt i
slange frostvinter.

De ski jeg så var som almindelige
breie sliske hoppski. Det var
kanstke et par gamle slike, eller
også var det et par av de gammel-
dagsle breie ski. Skia ble satt
ved sia av hverandre, sjølvsagt
med litt rom mellom. De ble festa
sammen med et par tverke.
Ovenpå ble vanntonna satt, jeg
tror med lokk på og så dro
mannen vannet hjem. Tonna ble
festa med et par bord til tverve
borda på skikjelken.

Det er en gammel mening at man
kan spad på høgel ved å gi kuene
lunkent, eller i det minste kjølsatt
vann (vann som har stått i fjøset en
tid). Det har derfor vært nok så van-
lig å ha et eller flere store kar
i fjøset til å ha vann slænder i.

Slike var kalled døyslekjer
eller logjer.

Man kunne legg
høy, halm eller halmrakk opp
i kjellet, så fikk man log". som
man ga kuene til drikk.

"Brøma kjydnan log".

Det hentes ikke så sjelden at
høns bleiv" d. v. s. datt i log -
kjell, dersom man glemte å
legge lokket på.

3729

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

legges til nr. 5 nr. 3613

Randal. W. Agder.

F. J. Reinland

V. Agd.

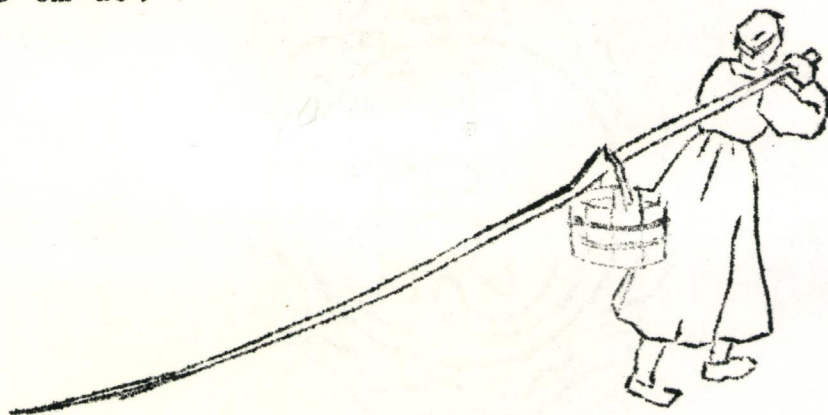
Lårdal

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING
 ADR. NORSK FOLKEMUSEUM
 BYGDØY

Ver gild og skriv svaret med blyant på same ark.

Tilleggsspørsmål til nr. 5 Vannbæring.

I Tinn i Telemark har ein for eit par mannsaldrar sidan bore vatn på ei lang stong. Ein bar den eine enden over aksla, den andre enden drog ein etter seg på marka. Taret hekk på stonga bak ryggen åt den som bar (drog). Ein liten mothake på stonga gjorde at handtaket på bøtta ikkje gleid. Stonga var såpass mjuk at vatnet ikkje skvampla over. Utanom denne opplysninga kjenner ein no denne metoden berre frå Värmland i Sverige. Det kan henda at det tidlegare har vore meir vanleg å bera vatn på denne måten. Hugsar nokon i Dykkar bygd noko om det ?

Tilleggsspørsmål til nr. 12.

Finst det noko opplysning om at ein brukar eller har bruka fiskebein og fiskehovud til brensel ?

Nei

Har ein bruka kumøkk til brensel ?

Nei

3730